



Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave
Ministry of Local Government Administration

DEPARTAMENTI PËR PERFORMANCË DHE TRANSPARENCË KOMUNALE



MODEL-PLANI I VEPRIMIT PËR
TRANSPARENCË KOMUNALE

Prishtinë, Tetor, 2021

Logo e komunës

KOMUNA E

Plani i veprimit për transparencë

Periudha 2022-2026

2022

Deklarata e transparencës

Kjo deklaratë ka për qëllim ofrimin e një pikëpamje gjithëpërfshirëse që pasqyron qartazi politikën, procedurat dhe masat tona operative përkitazi me transparencën, gjithëpërfshirjen, kulturën organizative dhe llogaridhënien. Deklarata mbështetet në Ligjin për Vetëqeverisje Lokale, Strategjinë Vetëqeverisje Lokale dhe aktet tjera komunale rregullative.

Plani i Veprimit për transparencë synon të kontribuojë në ndërtimin e një administrate komunale llogaridhënëse dhe transparente, të hapur për qytetarë dhe shoqërinë civile në të gjitha proceset vendimmarrëse. Përmes Planit, do të promovohet koncepti i demokracisë së drejtpërdrejtë lokale, në mënyrë që politikbërja të bazohet në argumente, fakte dhe të dhëna reale. Plani është dokument strategjik komunal, i hartuar në pajtim me orientimet e përcaktuara nga Strategjinë për Vetëqeverisje lokale dhe aktet juridike përcjellëse të nivelit qendror që promovojnë qeverisjen transparente.

Llogaridhënia dhe transparenca janë parime që përtej informimit, synojnë mekanizma të përfshirjes së qytetarëve në procesin e politikbërjes dhe vendimmarrjes komunale. Për këtë arsye, zotohemi që Komuna e _____ me gjithë sinqeritetin dhe përkushtimin do të rris gatishmërinë, për t'iu përgjigjur në mënyrë efektive të gjitha kërkesave të qytetarëve për të qenë të angazhuar aktivisht në planifikimin dhe zhvillimin e politikave, për të siguruar që efektet e zbatimit të tyre të japin rezultatet e dëshiruara dhe afektojnë direkt interesin e përgjithshëm të qytetarëve.

Me plan të transparencës, ne do të zbatojmë në mënyrë sistematike dhe gjithëpërfshirëse standardet, parimet, objektivat, metodat dhe mjetet efektive për rritjen e llogaridhënies, inkurajimin e qytetarëve për t'u bërë pjesë e qeverisjes, si dhe të ndikojmë tek punonjësit për të promovuar sjellje të mirë dhe të përgjegjshme.

Ne vlerësojmë se planifikimi i bazuar në informacion është metoda më e mirë e ndërtimit të qëndrueshëm të vizionit zhvillimor. Në funksion të kësaj, shërbimet cilësore komunale dhe administrimi i kërkesave të qytetarëve varet drejtpërdrejtë nga mënyra e shpërndarjes së informatave, sistemet e aplikuara të informacionit, teknikat e konsultimit dhe veprime të tjera përcjellëse të organeve të administratës.

Prandaj, jemi të përkushtuar që jo vetëm të zbatojmë masat e ndërlidhura me informim, por të bëjmë përpjekje për të siguruar praninë e vazhdueshme të qytetarëve dhe grupeve të interesit, me theks të veçantë organizatave të shoqërisë civile, duke përvijuar konceptin qytetarisë aktive dhe ndërtimit të qeverisjes së opinionit publik.

Besojmë që ky plan veprimit për transparencë do të jetë një ndihmesë në rritjen e efikasitetit të shërbimeve, në krijimin e një ambienti më transparent të punës në administratë, rritjen e besimit të qytetarëve ndaj të zgjedhurve të tyre publike, gatishmërisë dhe përkushtimit më të madh, si dhe përpjekjeve për të fuqizuar e përmirësuar sistemin e menaxhimit brenda komunal.

Kryetari i Komunës

Janar, 2022

Hyrje

Transparenca dhe llogaridhënia janë elementet thelbësore të qeverisjes së mirë në nivelin lokal. Rruga drejt informimit publik efikas duhet të jetë baza e qeverisjes së mirë, ndërkaq, komunikimi efektiv me qytetarët dhe pjesëmarrja e tyre në zhvillimin dhe zbatimin e politikave të komunës është aspekti kyç që siguron vendimmarrje me bazë të gjerë. Fryma e institucioneve komunale duhet të adoptoj modelet më të avancuara të qeverisjes transparente brenda kornizës ligjore në fuqi .

Transparenca komunale është njëra nga segmentet e qeverisjes e cila monitorohet në vazhdimësi nga qeveria qendrore, por edhe nga akterë të tjerë ndërkombëtar, Komisioni Evropian, organizatat ndërkombëtare, si dhe organizatat joqeveritare. Marrë parasysh nivelin e përgjegjësive dhe shkallën e decentralizimit të pushtetit lokal në Kosovë, Kushtetuta dhe legjislacioni kanë paraparë të drejtën e autoriteteve qendrore për të ofruar mbështetje dhe mbikëqyrje në faza të caktuara të procesit të avancimit të transparencës dhe zhvillimit të politikave për përfshirjen e qytetarëve në vendimmarrje lokale.

Komunat si njësi themelore të vetëqeverisjes lokale janë të obliguara t'i krijojnë mekanizmat e përshtatshëm të informimit publik. Tani, struktura e ueb-faqeve zyrtare të komunave është unike. Përmes tyre është krijuar mundësia për qasje në të gjitha dokumentet me rëndësi publike. Përveç karakterit informues, ato mundësojnë edhe procese administrative dhe linja me ndërfaqe të tjera të cilat shërbejnë për procesin e konsultimit publik. Ndërlidhja e tyre me sistemin e intranetit në komunë, mundëson që qytetarët të parashirojnë online të gjitha kërkesat e tyre ndaj drejtorive përkatëse në komunë.

Fusha e transparencës komunale ka një strukturë të mirëorganizuar të rregullave juridike ligjore dhe nënligjore. Plani i Veprimit për Transparencë synon t'i grupoj përgjegjësitë kryesore të komunave bazuar në këtë rregullativë juridike, për të shërbyer si dokument kornizë në një periudhë afatgjatë.

PLANI I VEPRIMIT PËR TRANSPARENCË

Plani i veprimit për transparencë komunale ka për qëllim t'i ofrojnë publikut qasje të lehtë në monitorimin dhe zbatimin e politikave nga organet e komunës, duke përfshirë informim të shpejtë, të dhëna të qasshme, publikim të të gjitha akteve normative dhe dokumenteve me interes publik, si dhe rritje të mundësive të pjesëmarrjes së qytetarëve në proceset vendimmarrëse.

Udhëzimi Administrativ Nr.2020/03 për Transparencë në Komuna përcakton obligimin që Komunitat të hartojnë planin katër (4) vjeçar të veprimit për transparencë. Ky plan, kërkohet të përfshijë veprime që promovojnë: Mbledhjet e Kuvendit të Komunës; Komitetet; Takimet publike; Takimet konsultative për projektakte; Transparencën në planifikimin dhe shfrytëzimin e buxhetit të komunës; Qasje të shpejtë në shërbime; Procedurat transparente të Prokurimit; Procedurat të punësimit; Përditësimin e aktiviteteve ditore në faqe zyrtare; Përfshirjen aktive të qytetarëve në vendimmarrje etj.

Plani i Veprimit për Transparencë mundëson:

- Ndërlidhjen e planifikimit me sistemet e informacionit në mënyrë që supozimet e organeve të administratës gjatë zhvillimit të politikave të vërtetohen dhe legjitimohen;
- Përfshirjen e qytetarëve dhe shoqërisë civile në mënyrë aktive dhe të vazhdueshme;
- Rezultatet e punës së komunave të jenë të matshme, cilësore dhe në funksion të interesave të përgjithshme të qytetarëve.

Plani i veprimit për transparencë në mënyrë specifike do të kontribuojë që:

- Komuna të identifikoj me kohë prioritetet për të cilat kërkohet informimi, si dhe përfshirja e qytetarëve apo grupeve të interesit;
- Të identifikoj metodat, mjetet dhe teknikat për konsultimin e qytetarëve dhe përfshirjen e tyre;
- T'i evitoj praktikatat e zhvillimit të dokumenteve pa informacion të qartë dhe me kosto të papërbalueshme;

- Krijimin e një mjedisi të brendshëm transparent dhe llogaridhënës, duke inkurajuar bashkëpërgjegjësi të të gjithë stafit në procesin e zhvillimit, zbatimit dhe monitorimit të politikave;
- Mbajtjen e një sistemi koherent me të gjitha palët e interesit për të siguruar pajtueshmëri me kërkesat dhe standardet ligjore;
- Ndikimin në sjelljet e punonjësve komunal në mënyrë që veprimet e ndërmarra të demonstrojnë ligjshmëri dhe integritet;

Zbatimi i Planit të veprimit për transparencë do të monitorohet në vazhdimësi me mekanizma përkatës dhe do të rishikohet periodikisht në përputhje me aktivitetet e komunës. Plani do të përmbledh në mënyrë të qartë transparencën e organeve komunale, publikimin e akteve nënligjore, rregulloret komunale, dokumentet strategjike, vendimet e kryetarit, njoftimet për aktivitetet e kuvendit komunal, takimet publike, transparencës buxhetore, prokurimin publik, zbatimin e standardeve të konsultimit, qasjen në dokumentet publike, etj.

Transparenca si parim i qeverisjes së mirë

Në një sistem demokratik funksional, informimi dhe përfshirja duhet të jenë segment vital i administrimit publik. Transparenca është komponentë kryesore e qeverisjes demokratike, e cila kërkon një hallkë të gjerë të veprimeve institucionale, si në procesin e hartimit të politikave ashtu edhe në fazën e zbatimit dhe raportimit. Rëndësia e transparencës ndikon në aspekte të shumta duke përfshirë qëndrueshmërinë ekonomike, financiare, qeverisjen e mirë, si dhe në sistemin e përgjithshëm të administratës shtetërore. Parimi i publicitetit dhe transparencës supozojnë se çdo kush ka të drejtë të dijë arsyet e nxjerrjes së një vendimi të caktuar apo veprimi të administratës. Përmes këtij parimi mundësohet hapja e administratës para shoqërisë, informimi për punën e saj mund të bëhet në mënyrë të ndryshme dhe në vëllim të ndryshëm, parim që mund të kufizohet vetëm në rastet e caktuara në legjislacionin e secilit vend. Të qenurit i hapur dhe transparent janë gjithashtu instrumente të nevojshme për shtetin e së drejtës, barazinë para ligjit, dhe përgjegjshmërinë. Si rregull i përgjithshëm, sjellja e administratës publike duhet të jetë transparente dhe e hapur, megjithëse të dhënat personale nuk duhet t'i lejohen palëve të treta.

Transparenca është një nga çështjet më me peshë në procesin e demokratizimit të shteteve dhe qeverisjes së mirë. Këtë e mundësojnë mekanizmat dhe iniciativat e qeverisjes së hapur, të cilat bëjnë që përfitimet e transparencës të jenë në shumë aspekte, përfshirë: qeverisje më e mirë, vendimmarrje më cilësore, besim më të madh publik, ulje të korrupsionit dhe shërbime publike më efektive. Transparenca përfshin rregullat mbi të drejtat e krijimit, ruajtjes, qasjes dhe

përpunimit të informacionit, të cilat mund të shfrytëzohen gjatë proceseve të vendimmarrjes, por edhe për nevoja të informimit të përgjithshëm. Për më tepër, në kuptim më të gjerë transparenca nuk është vetëm informim, por përfshinë një varg procesesh dhe veprimesh të bazuara në: informacion, komunikim, pjesëmarrje, angazhim, ndërtim të konsensusit për zgjidhjen e problemeve, raportim dhe llogaridhënie.

Korniza ligjore për transparencë

Në pajtueshmëri me Kushtetutën e Kosovës janë miratuar një numër i madh i ligjeve dhe akteve nënligjore, që rregullojnë fushën e transparencës. Ligji për Vetëqeverisje Lokale është aprovuar në vitin 2008 nga Kuvendi i Republikës së Kosovës dhe bën pjesë në grupin e ligjeve me karakter vital për shtetin. Përmbajtja e këtij ligji reflekton parimet e Kartës Evropiane për Vetëqeverisje Lokale, duke paraparë mekanizma të veçantë të informimit, pjesëmarrjes dhe përfaqësimit të të drejtave të qytetarëve, e në veçanti të drejtave të komuniteteve joshumicë. Me këtë ligj është përcaktuar që kuvendi i komunës të miratojë rregulloren komunale që promovon transparencë të organeve legjislative, ekzekutive dhe administrative të komunës, duke e rritur pjesëmarrjen e opinionit në marrjen e vendimeve në nivel lokal dhe duke lehtësuar qasjen publike në dokumentet zyrtare të komunës. Përveç kësaj, me anë të një numri të konsiderueshëm të akteve nënligjore janë definuar edhe procedurat e zbatimit të instituteve të shumta juridike për transparencë, janë përcaktuar zyrtarët përgjegjës, format dhe teknikat për transparencë, si dhe afatet procedurale. Në përgjithësi, kuadri juridik normon obligime për organet e administratës shtetërore në fushën e transparencës, ndërsa në veçanti për organet e pushtetit, përmes akteve si në vijim:

- Ligji Nr.03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale;
- Ligji Nr. 06/L-081 për Qasje në Dokumente Publike;
- Ligji Nr. 06/L-082 për Mbrojtjen e të Dhënave Personale;
- Ligji Nr. 03/L-178 për Klasifikimin e Informacioneve dhe Verifikimin e Sigurisë;
- Ligji Nr. 05/L-031 për Procedurën e Përgjithshme Administrative;

- Rregullore (QRK) Nr. 27/2018 për Shërbimin e Komunikimit Qeveritar me Publikun;
- Rregullore (QRK) Nr. 05/2016 për Standardet Minimale për Procesin e Konsultimit Publik;
- Rregullore Nr. 02/2012/MF për Tarifat në qasje në dokumente publike;
- Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr.03/2020 për Transparencën në Komuna;
- Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr.06/2018 për Standardet Minimale të Konsultimit Publik në Komuna;
- Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr. 01/2019 për Monitorimin e Kuvendeve të Komunave Përmes Pajisjeve të Teknologjisë Informative “Teleprezencave”;

- Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr.01/2021 për Funkcionimin e Qendrave të Shërbimeve të Qytetarëve në Komunë;
- Udhëzim Administrativ Nr.01/2015 për Ueb-faqet e Institucioneve Publike
- Rregullore (MAPL) Nr.0/2021 për Procedurën e Hartimit dhe Publikimit të Akteve të Komunës;
- Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr.01/2016 për Procedurën e Themelimit, Organizimin dhe Kompetencat e Komiteteve Konsultative në Komuna;

Aktet komunale:

- Statuti i komunës;
- Rregullore komunale për transparencë;
- Akte të tjera ligjore dhe nënligjore që ndërlidhen me fushën e transparencës.

Qasja strategjike për fuqizimin e transparencës

Në nivel qendror janë zhvilluar një numër strategjish të cilat parashohin objektiva me synim reformën e administratës shtetërore. Ndër strategjitë kryesore në fushën e qeverisjes së mirë, transparencës, llogaridhënies dhe integritetit në institucionet e administratës janë:

- Strategjia Kombëtare për Zhvillim, 2016-2021;
- Strategjia për Vetëqeverisje Lokale 2016-2026;
- Strategjia për Rregullim më të Mire 2017-2021;
- Strategjia për Përmirësimin e Planifikimit dhe Koordinimit të Politikave 2017-2021;
- Strategjia për Bashkëpunim me Shoqërinë Civile 2019-2023;
- Agjenda për Reforma Evropiane;
- Programi Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit (PKMSA)
- Strategjitë e tjera sektoriale.

Dokument specifik me ndikim në transparencën komunale është Strategjia për Vetëqeverisje Lokale 2016-2026. Kjo strategji ka 5 objektiva kryesore përmes së cilave përcaktohen caqet afatmesme dhe afatgjata të zhvillimit të pushtetit lokal në Kosovë. Në objektin e tretë të saj, strategjia parasheh *forcimin e partneriteteve ndërmjet pushtetit lokal, shoqërisë civile dhe bizneseve për të krijuar një qytetari aktive, gjithëpërfshirëse dhe kohezive*. Bazuar në problemet e identifikuara, në planin e veprimit të kësaj strategjie parashihen aktivitetet konkrete të masave, që përfshijnë zhvillimin e politikave efektive për të nxitur pjesëmarrjen e qytetarëve, respektivisht:

- Politikat lokale për nxitjen e aktivizimit qytetar;
- Politikat për nxitjen e punës vullnetare të studentëve dhe nxënësve;
- Politikat për funksionalizimin e qendrave rinore nëpër fshatra;

- Politikat për funksionalizimin e këshillave të fshatrave;
- Politikat për përfshirjen dhe angazhimin e pensionistëve në jetën publike;
- Politikat për angazhimin e personave me aftësi të kufizuara;
- Politikat për nxitjen e pjesëmarrjes së grave si dhe kategorive sociale të pambrojtura;
- Politikat lokale për trajtimin e fëmijëve të rrugës;
- Politikat lokale për krijimin e rrjeteve sociale, ekonomike, rinore, sportive dhe kulturore.¹

Strategjia parasheh po ashtu masa konkrete në krijimin e platformave që fuqizojnë transparencën, e në veçanti përmes qeverisjes elektronike. Qeveria elektronike sigurisht që lehtëson komunikimin në mes të grupeve të interesit me autoritetet publike, derisa ajo forcon administratën përmes: kursimit të kohës në ofrimin e shërbimeve, uljes së kostos operative, rritjes së efikasitetit, ruajtjes së memories institucionale dhe rritjes së llogaridhënies. Edhe strategji të tjera në nivel vendi ofrojnë qasje shumëdimensionale për ndërhyrje në politikat e transparencës. Një numër objektivash që synojnë krijimin e sistemit gjithëpërfshirës dhe të menduar mirë në përgatitjen e politikave, janë paraparë në Strategjinë për Rregullim më të Mirë 2017-2021. Rekomandimet kryesore të dhëna nga kjo strategji theksojnë nevojën për:

- Hartimin e rregulloreve të bazuara në dëshmi, analiza dhe konsultime;
- Përmirësimin e mëtejshëm të komunikimit gjatë procesit të zhvillimit të politikave dhe gjatë fazës së zbatimit të tyre;
- Miratimin e rregulloreve dhe politikave nga qeveria, ashtu që komunikimi efektiv të sigurojë që grupet e synuara dhe palët e interesit njoftohen për të drejtat e tyre, mundësitë dhe detyrimet;
- Krijimin e një planifikimi të komunikimit përmes zhvillimit të planeve të komunikimit për prioritetet e politikave, pasi që mbetet një sfidë e vazhdueshme;
- Krijimi i platformës *online* për konsultimet publike (objektiv i veçantë), si dhe
- Jetësimin e rregullave standarde të konsultimit publik.

Krahas kësaj, Strategjia për Përmirësimin e Planifikimit dhe Koordinimit të Politikave në Kosovë 2017-2021, shtron nevojën për:

- Ndërlidhjen e dokumenteve sektoriale strategjike me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim;
- Ndërlidhjen e politikave me Programin Kombëtar për Zbatimin e MSA-së;
- Zbatimin e strategjive sektoriale;
- Përmirësimin e koordinimit gjatë hartimit të politikave me të gjithë akterët.
- Rregullimin e afateve kohore gjatë konsultimeve ndërministrrore dhe publike, për shkak se shpesh ato janë të shkurtra dhe nuk lejojnë ofrimin e një kontributi efektiv nga shoqëria civile.

¹ Qeveria e Republikës së Kosovës: "Strategjia për Vetëqeverisje Lokale 2016-2026", Prishtinë, 2016, fq. 32

- Intervenimet në reformat e planifikuara duke përfshirë konsultimin me palët e brendshme dhe të jashtme të interesit.

Komisioni Evropian ndër vite përmes raporteve të progresit ka identifikuar mangësi në fushën e transparencës duke renditur problemet kryesore, por në disa raste edhe të arritura. Referuar në të gjeturat e raportit të KE-së për vendin në vitin 2018, dobësitë vërehen në:

- Miratimin e projektligjeve nga Kuvendi i Kosovës pa një konsultim me grupet e synuara për shkak të procedurave të përshpejtuara;
- Shkallë e dobët e kalimit të dokumenteve në diskutim publik (vetëm 21% të dokumenteve i janë nënshtruar konsultimit publik);
- Shkallë e ulët reagimit të shoqërisë civile dhe përfshirjes së publikut në vendimmarrje;
- Progres është evidentuar në hyrjen në fuqi të dy rregulloreve: Rregullores për standardet e konsultimit dhe Rregullores për financimin e OJQ-ve”.

Andaj, masat e tilla të ndërhyrjes janë të rëndësishme, për faktin se përmirësojnë komunikimin me qytetarë, krijojnë hapësirë për politikbërje të qëndrueshme, zbatim efikas të tyre, si dhe plotësojnë obligimet e Kosovës në raport me kriteret e kërkuara nga Bashkimi Evropian

Mekanizmat ligjorë për pjesëmarrje dhe zbatim të parimit të transparencës

Qeverisja lokale në Kosovë promovon fuqishëm parimet e transparencës, llogaridhënies dhe përfshirjes së qytetarëve në vendimmarrje. Mënyra e parë dhe më e thjeshtë në të cilën transparenca mund të ndihmojë në ofrimin e paanësisë është duke lejuar publikun të luajë një rol të rëndësishëm në garantimin që rregullat të zbatohen në mënyrë të drejtë dhe korrekte. Qytetarët nuk mund të jenë askund më afër me shtetin se përmes organeve të pushtetit lokal. Komunitat janë adresa më e afërt për të kërkuar që shërbimet dhe resurset shpërndahen në mënyrë të drejtë, të barabartë dhe në pajtim me nevojat sistematike të tyre.

Numri më i madh i taksave dhe tatimeve që mblidhen nga shteti, u shpërndahen komunave për ushtrimin e kompetencave ligjore. Taksat për të cilat qytetarët paguajnë në baza periodike janë burime vetanake të komunave, të cilat shpenzohen për shërbimet e ofruara. Planifikimi i shpenzimit të tyre bëhet me anë të buxhetit komunal, që është dokument kryesor vjetor që mbledh të gjitha projektet investive me interes publik. Gjatë përgatitjes së buxhetit, komunitat ligjërisht obligohen të mbajnë konsultime me qytetarët, bizneset, grupet e interesit dhe shoqërinë civile. Prandaj, qeverisja e mirë komunale do të zinte vend vetëm nëse planifikimi i mjeteve buxhetore, politikave të tjera, shpenzimet e tyre dhe mënyra e shpërndarjes së investimeve publike do të mbështetej në opinionin e qytetarëve, përmes formave të shumta të përfshirjes direkte të tyre.

Në mënyrë që transparenca të jetë pjesë përbërëse e politikbërjes në nivel lokal, Ligji për Vetëqeverisje Lokale ka përcaktuar një numër të shumtë të instrumenteve juridike për pjesëmarrje të qytetarëve në jetën publike ku bëjnë pjesë:

- Takimet publike gjithëpërfshirëse me qytetarë;
- Konsultimet për projektakte dhe dokumente të politikave;
- Informimi dhe konsultimi përmes e-qeverisjes;
- Bashkëpunimi me shoqërinë civile;
- E drejta për qasje në dokumentet publike.
- Komitetet konsultative;
- Iniciativat qytetare, petitionet dhe referendumet lokale;

Të gjitha këto forma kanë bazën e tyre juridike, procedurale, mjetet dhe format e zbatimit të tyre. Efekti i tyre në përmirësimin e qeverisjes lokale vërehet përmes rritjes së transparencës, krijimit të qytetarisë aktive dhe forcimit të dialogut social. Edhe pse të shumta, aplikimi i tyre ndryshon nga njëra komunë në tjetrën, për çka tregojnë statistikatat e shumta të dala nga raportet e monitorimit të institucioneve të ndryshme publike dhe jopublike. Gjithashtu, jo të gjitha janë të zbatueshme për shkaqe juridike, por edhe praktike.

Objektivat e Planit të Veprimit për transparencë

“

Objektivi kryesor i Planit të Veprimit për Transparencë Komunale është “të siguroj qeverisje të hapur për qytetarë, gjithëpërfshirje në procesin e planifikimit dhe zhvillimit të politikave, si dhe qeverisje transparente dhe llogaridhënëse”.

Objektivat specifike janë:

- Sigurimi i një kornize të qartë të planifikimit të organizuar, ku përcaktohen rolet e të gjithë pjesëmarrësve përgjegjës për transparencë komunale.
- Fuqizimi i mekanizmave lokal të demokracisë direkte, për të krijuar një publik të interesuar për çështje publike;
- Avancimi i mekanizmave të informimit në mënyrë që qytetarët të dëgjohen dhe të inkurajohen për të qenë aktiv në proceset vendimmarrëse.
- Krijimi i një sistemi efektiv qeverisës, në të cilin parim kryesor i draftimit të politikave është baza e informacionit.
- Ndërtimi i partneritetit të mirëfilltë me shoqërinë civile, në të gjitha fazat e menaxhimit të organeve komunale.

Fazat e zhvillimit të Planit të Veprimit për Transparencë Komunale

Zhvillimi i Model – Planit të veprimit për transparencë përbëhet prej disa faza si në vijim:

- 1) **Faza Paraprake** – Kryetari i komunës themelon grupin e punues. Përbërja e grupit punues duhet të jetë shumësektoriale dhe të udhëhiqet nga Zyra për Komunikim Publik në bashkëpunim me zyrën ligjore të komunës. Procedurat e hartimit zhvillohen në pajtim me rregullat në fuqi për procedurat e hartimit të akteve komunale.
- 2) **Faza e vlerësimit të prioritetëve** – gjatë kësaj faze, kryesuesi së bashku me grupin punues analizonë dokumentacionet e mbledhura (legjislacionin dhe aktet nënligjore të zbatueshme në punën e administratës së komunës; dokumentet strategjike të komunës mbi bazën e të cilave priten të zhvillohen aktet juridike të komunës, planet komunale, dokumentet e tjera të politikave për të cilat duhet të zhvillohen konsultime publike dhe të sigurohet prania e qytetarëve. Mbi bazën e analizës së gjendjes aktuale dhe planeve afatshkurtëra, afatmesme dhe afatgjate, duhet të përcaktohen prioritetet dhe të bëhet renditja e veprimeve për secilin aktivitet.
- 3) **Faza e përcaktimit të aktiviteteve dhe propozimit të masave** – kjo fazë përfshin kategorizimin e prioritetëve sipas periudhave të zhvillimit, renditjen e aktiviteteve, metodave dhe mjeteve të veprimit, afatet kohore, organet/zyrtarët përgjegjës, koston financiare.
- 4) **Faza e monitorimit dhe raportimit të planit të veprimit për transparencë** - përfshin monitorimin, regjistrimin dhe raportimin e rregullt të aktiviteteve që zhvillohen sipas Planit

të veprimit për transparencë. Raportimi mundëson që informacionet e mbledhura të përdoren në marrjen e vendimeve që përmirësojnë zbatimin e objektivave të Planit të Transparencës Kryesuesi i grupit Punues merr pjesë në grupin punues për hartimin e planit vjetor të punës së komunës.

Metodologjia e vlerësimit dhe përcaktimit të aktiviteteve të transparencës

Vlerësimi i aktiviteteve të transparencës do të thotë renditja e veprimeve në Plan sipas prioriteteve, duke mundësuar që komuna të jetë e hapur dhe bashkëpunuese me qytetarë në të tri fazat kyçe të menaxhimit: 1) Planifikim; 2) Zbatim; 3) Raportim.

Prioritetet përcaktohen duke marrë për bazë rëndësinë e proceseve, përkatësisht: Natyrës së veprimtarisë që do të ndërmerret nga organi përkatës i komunës; Llojeve të dokumenteve të politikave për të cilat kërkohet përfshirja e qytetarëve; Fushëveprimit të akteve juridike të planifikuara për hartim; Ndikimit të tyre ekonomik dhe social; Peshës financiare të politikës së propozuar; Periudhës kohore të veprimit; Shtrirjes gjeografike; etj.

Pas përcaktimit të aktiviteteve grupi punues cakton prioritetet dhe metodat e veprimit të cilat duhet të jenë pjesë përbërëse e planit të veprimit, të cilat janë të ndryshme varësisht se për cilën fazë të menaxhimit bëhet fjalë.

Monitorimit i zbatimit të Planit të transparencës

Zbatimi i Planit të veprimit për transparencë do të monitorohet në vazhdimësi me mekanizma përkatës, do të rishikohet periodikisht dhe do të azhurnohet në përputhje me zhvillimet relevante normative, institucionale, procedurale dhe të personelit brenda mjedisit të jashtëm dhe të brendshëm të Komunës.

Monitorimi i vazhdueshëm i zbatimit është i rëndësishëm për t'u siguruar se masat e parapara janë efektive dhe ndikojnë në cilësinë e politikbërjes, si parakusht i ligjshmërisë së procesit vendimmarrës.

Gjithashtu monitorimi duhet të përcaktojë nëse masat e përdorura kanë prodhuar efektet e planifikuara, kanë sjellë vendimmarrje cilësore, efikase dhe efektive, me kosto reale dhe të përballueshme.

Raportimi i rregullt siguron se zbatimi i Planit bëhet në përputhje me orarin dhe se rezultatet e planifikuara janë arritur.

Me qëllimi të sigurimit të zbatimit të planit të veprimit për transparencë, krijohet mekanizmi për monitorimin dhe raportimin për këtë plani, si në vijim:

Grupi punues - emërohet me vendim të kryetarit të komunës dhe është përgjegjës për:

- Hartimin e Planit të Veprimit për Transparencë Komunale;
- Grupi është njëherësh sigures i zbatimit të planit dhe garanton që në baza periodike Planin Vjetor i Punës së Komunës të ndërlidhet me aktivitetet dhe masat e përcaktuara në Planin Vjetor të Veprimit për Transparencë;
- Kryesuesi i grupit Punues merr pjesë në grupin punues për hartimin e planit vjetor të punës së komunës.
- Propozon masa të nevojshme për zbatimin e plotë të masave të propozuara në Planin e Veprimit për Transparencë;
- Monitoron zbatimin e masave për përmirësimin e transparencës;
- Raporton tek kryetari për zbatimin e planit të veprimit për transparencë;

Plani i Veprimit për Transparencë Komunale

Objektivat	Aktivitetet	Treguesit e matjes	Afati kohor	Njësia/perso ni përgjegjës	Mënyra e njoftimit / zbatimit	Dokumentet referuese	Kolonë raportimi
Transparenca e kuvendeve të komunave							
Informimi i rregullt i qytetarëve dhe grupeve të interesit për aktivitetet e Kuvendit të komunës dhe komiteteve	Publikimi i njoftimeve, sigurimi i materialeve të nevojshme, hapësirës për pjesëmarrjen publikut dhe përfaqësuesit e mediave të shkruara/elektronike në takimet e Kuvendit të komunës dhe komiteteve	1) Numri i njoftimeve të shpallura në gjuhët zyrtare për mbledhje të kuvendit në ueb faqe zyrtare të komunës ; 2) Numri i njoftimeve të shpallura në gjuhët zyrtare për mbledhje të komiteteve në ueb faqe zyrtare të komunës	1) Njoftimi shtatë (7) ditë pune para mbledhjeve të rregullta Kuvendit; 2) Njoftimi 3 ditë pune para mbledhjes së jashtëzakonshme; 3) Thirrja brenda ditës për mbledhje urgjente	Kryesuesi i kuvendit të Komunës	Përmes ueb-faqes zyrtare; Shpalljeve publike; Formave të tjera të informimit.	- Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale; - Udhëzimi Administrativ (MAPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna; - Statuti i Komunës; - Rregullorja komunale për transparencë	
	Transmetimi në kohë reale i mbledhjeve të kuvendit të komunës	Numri i mbledhjeve të kuvendit të transmetuara drejtpërdrejtë	Në vazhdimësi	Sekretaria e kuvendit; Zyrtari i IT-së; Zyra e informimit;	Përmes ueb-faqes zyrtare; Rrjeteve sociale; Youtube; Mediave lokale;	- Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale; - Udhëzimi Administrativ (MAPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna; - Statuti i Komunës	

	Publikimi i akteve të kuvendit të komunës	1) Numri i akteve të aprovuara; 2) Numri i akteve të publikuara në gjuhët zyrtare	Pas afatit 15 ditor të shqyrtimit të ligjshmërisë nga ministria përgjegjëse për qeverisje lokale	Kryesuesi i kuvendit; Zyra për informim	Ueb-faqja e komunës; Gazeta Zyrtare e Kosovës	Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale; Rregullore (MAPL) Nr. 01/2017 për procedurën e hartimit dhe publikimin e akteve të komunës	
	Publikimi i Planit të punës së kuvendit të komunës	Plani i publikuar në gjuhët zyrtare në ueb-faqen zyrtare të komunës	Fillimi i muajit Janar	Zyra për informim	Ueb-faqja e komunës;	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna	
	Ofrimi i qasjes së drejtpërdrejtë në informata dhe dokumente publike	Informatat dhe dokumentet zyrtare të publikuara në ueb-faqen e komunës	Në vazhdimësi	Zyra për informim; Njësitë organizative; Sekretaria e Kuvendit	Ueb-faqja e komunës;	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna	
	Publikimi i raporteve të punës së kuvendit të komunës	Raporti vjetor i publikuar në gjuhët zyrtare	Deri më 31 janar për vitin paraprak	Zyra për informim; Sekretaria e Kuvendit	Ueb-faqja e komunës; Platforma të tjera sociale.	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna	
	Publikimi i profileve të anëtarëve të kuvendeve të komunave	Biografite e anëtarëve të kuvendit dhe të dhënat kontaktuese të publikuara;	Me rastin e marrjes së mandatit;	Zyra për informim; Sekretaria e Kuvendit	Ueb-faqja e komunës;	Udhëzim Administrativ (MAP) Nr. 01/2015 për ueb faqet e	

									institucioneve publike	
	Publikimi i të dhënave për përbërjen e komiteteve të kuvendit dhe funksioneve të tyre	1) Të dhënat e përfaqësuesve në komitete të publikuara; 2) vendimet për themelimin e komiteteve të publikuara; 3)Përgjegjësitë e komiteteve të përshkruara në ueb-faqe	Sipas kohës së themelimit dhe funksionalizimit;	Zyra për informim; Sekretaria e Kuvendit	Ueb-faqja e komunës	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;			Udhëzimi Administrativ (MAP) Nr. 01/2015 për ueb faqet e institucioneve publike	
Transparenca e Kryetarit të Komunës / Përfshirja e qytetarëve/ Qasja në dokumentet publike / Informimi publik										
Përfshirja e qytetarëve në politikbërje	Publikimi i akteve të kryetarit të komunës	Lista e akteve të aprovuara e publikuar	Në vazhdimësi	Zyra për informim; Zyra e Kryetarit	Ueb-faqja e komunës	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;			Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;	
	Përfshirja e hershme e publikut në procesin e planifikimit	Draft-Plani i ekzekutivit për vitin e ardhshëm kalendarak i publikuar për konsultim me qytetarë	Deri në fund të muajit dhjetor	Zyra për informim; Zyra e Kryetarit;	Ueb-faqja e komunës; Platforma Qeveritare për Konsultime Publike; forma të tjera të vlerësuar nga komuna	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna; Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr.				

									06/2018 për Standardet Minimale të Konsultimit Publik në Komuna	
	Publikimi listës së pronave të planifikuara për dhënie në shfrytëzim për vitin e ardhshëm, pas miratimit në Kuvend të Komunës	Lista e pronave e planifikuar për dhënie në shfrytëzim, e publikuar	Deri me 31 dhjetor të vitit paraprak	Zyra për informim; Zyra e Kryetarit;	Ueb-faqja e komunës; Gazeta Zyrtare e Kosovës				Ligji Nr.06/L-092 për dhënie në shfrytëzim dhe këmbimin e pronës së paluajtshme të komunës	
				Sekretaria e kuvendit;					Rregullore (MAPL) Nr. 01/2017 për procedurën e hartimit dhe publikimin e akteve të komunës	
									Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;	

	Mbajtja e se paku dy takimeve publike me qytetare brenda vitit	2 takime të mbajtura gjatë vitit	Takimi i parë në gjashtëmuorin e parë të vitit; Takimi i dytë në gjashtëmuorin e dytë të vitit	Zyra për informim; Zyra e Kryetarit;	Njoftimi përmes ueb-faqes së komunës; Shfrytëzimi i platformave online të komunikimit; Takime të drejtpërdrejta;	Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale; Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;	
	Numri i takimeve konsultative tjera në kuadër të lagjeve, vendbanimeve dhe lokacioneve tjera.	Numri i takimeve për të cilat është plotësuar kushti i njoftimit 14 ditë dhe gjuhët zyrtare; Numri i takimeve për të cilat kërkesat dhe rekomandimet e dhëna nga publiku janë evidentuar dhe publikuar në ueb faqen zyrtare të komunës, brenda 15 ditëve pas përfundimit të takimit.	Njoftimi i shpallur 14 ditë para takimit në gjuhët zyrtare	Zyra për informim; Zyra e Kryetarit;	Njoftimi përmes ueb-faqes së komunës; Shfrytëzimi i platformave online të komunikimit; Takime të drejtpërdrejta;	Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale; Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;	

	Shqyrtimi i kërkesave/iniciativave dhe peticioneve të qytetarëve	1) Numri i kërkesave, iniciativave qytetare dhe peticioneve të parashtruara tek Kryetari; 2) Numri i iniciativave kërkesave, iniciativave qytetare dhe peticioneve të shqyrtuara brenda 60 ditësh; 3) Numri i njoftimeve të publikut brenda 15 ditësh për kërkesat, iniciativat qytetare dhe peticionet e parashtruara	Në vazhdimësi	Kryetari i komunës; Kuvendi i komunës		Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;	
--	--	--	---------------	--	--	---	--

							U.A. 01/2016 për procedurën e themelimit, organizimin dhe kompetencat e komiteteve konsultative në komuna		
Inkurajimi i qytetarëve për pjesëmarrje në diskutimet buxhetore	Mbajtja e takimeve me qytetare për Kornizën Aafatmesme Buxhetore	Numri i takimeve me qytetarët për KAB	Para datës 30 Korrik	Kryetari i komunës Drejtoritë	Njoftimi përmes ueb-faqes së komunës, apo shpalljeve të tjera; Takime të drejtpërdrejta; Konsultimet me shkrim; Konsultimet elektronike; Platforma qeveritare për konsultime publike; Format tjera të përcaktuara në nenin 10 të U.A. për standardet minimale të	Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr. 06/2018 për Standardet Minimale të Konsultimit Publik në Komuna. Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna			

					konsultimet publik;			
Publikimi i KAB-it	KAB i publikuar në ueb-faqen e komunës	pas miratimit në Kuvendin Komunal	Zyra për informim; Zyra e Kryetarit	Ueb-faqja e komunës				
Mbatja e konsultimeve me qytetare për projektbuxhetin e komunës	Konsultimet publike për projektbuxhet, të mbajtura	Para datës 1 shtator	Kryetari i komunës/Drejtorët	Njoftimi përmes ueb-faqes së komunës, apo shpalljeve të tjera; Takime të drejtpërdrejta; Konsultimet me shkrim; Konsultimet elektronike; Publikimi në Platformën qeveritare për konsultime publike; Format tjerë të përcaktuar në nenin 10 të U.A. për standardet minimale të konsultimit publik	Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr. 06/2018 për Standardet Minimale të Konsultimit Publik në Komunë; Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komunë;			

Rritja e transparencës dhe llogaridhënies së kryetarit/ekzekutivit	Publikimi i buxhetit vjetor	Plani buxhetor i publikuar në ueb-faqen e komunës	Pas miratimit në kuvendin e komunës	Zyra për informim; Zyra e Kryetarit	Ueb-faqja e komunës	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;
	Diskutimi i raportit të kryetarit në kuvendin e komunës	Raportet e paraqitura për diskutim në kuvendin e komunës	Njëherë në gjashtë muaj apo kurdoherë që kërkohet nga kuvendi i komunës	Kryetari i komunës; Ekzekutivi;	Inkorporimi në rend dite; Diskutimi në kuvend	Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale;
	Dorëzimi i raporteve tremujore financiare në kuvendin e komunës dhe publikimi në ueb-faqen zyrtare	1) Raportet e paraqitura për diskutim në kuvendin e komunës; 2) Raportet e publikuara në ueb-faqe	1) Tremujori 4 para datës 31 Janar; 2) Tremujori 1 para datës 30 Prill; 3) Tremujori 2 para datës 31 Korrik; 4) Tremujori 3 para datës 31 Tetor	Kryetari i komunës; Ekzekutivi	Inkorporimi në rend dite; Diskutimi në kuvend; Publikimi në ueb-faqe	Ligji Nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale; Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;
	Publikimi i raportit përfundimtar financiar	Raporti i publikuar	Jo më vonë se me 31 Mars të çdo viti kalendarik	Kryetari i komunës; Ekzekutivi	Ueb-faqja zyrtare e komunës	Ligji Nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë;

	Publikimi i listës së subjekteve përfituese nga kategoria e subvencioneve	Lista e përfituesve të subvencioneve, e publikuar;	Pas miratimit të listës nga ana komisionit vlerësues	Zyra e informimit Drejtoria përkatëse	Ueb-faqja zyrtare e komunës; platformat e tjera sociale	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;	
	Diskutimi i raportit të Zyrës Kombëtare të Auditimit në Kuvendin e Komunës	Raporti i inkuorpuar në rend të ditës dhe i diskutuar në KK	Pas publikimit nga ZKA	Kryesuesi i kuvendit Kryetari i komunës	Inkorporomi në rend dite; Diskutimi në kuvend; Publikimi në ueb-faqe	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;	
Sigurimi i transparencës në procedurat e prokurimit publik	Publikimi i planit të prokurimit për vitin fiskal	Plani i prokurimit i publikuar në ueb-faqe	Pas miratimit dhe shpalljes së ligjit vjetor për ndarjet buxhetore	Zyra e informimit Zyra për prokurim	Ueb-faqja e komunës; E-prokurimi	Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë në Komuna;	
	Publikimi i Raportit vjetor të zbatimit të planit për prokurim publik	Raporti i prokurimit i publikuar	Jo me vone se 31 janar, për vitin paraprak	Zyra e prokurimit bashkëpunim me_Zyrën e informimit	Ueb-faqja e komunës	Ligji i Prokurimit Publik; Udhëzimit Administrativ të MAP-it për mirëmbajtjen e faqeve elektronike të institucioneve publike;	

								Udhëzuesit Operativ për Prokurim Publik; Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë	
	Publikimi i gjitha aktiviteteve të prokurimit në ueb-faqen e komunës	Numri i aktiviteteve të prokurimit të publikuara në	Në vazhdimësi	Zyra e prokurimit bashkëpunim me_Zyrën e informimit	Ueb-faqja e komunës; E-prokurimi	Ligji i Prokurimit Publik; Udhëzimit		Ligji i Prokurimit Publik; Udhëzimit Administrativ të MAP-it për mirëmbajtjen e faqeve elektronike të institucioneve publike;	
						Udhëzuesit Operativ për Prokurim Publik; Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.03/2020 për Transparencë		Udhëzuesit Operativ për Prokurim Publik; Udhëzimi Administrativ (MPL) Nr.06/2018 për Standardet Minimale të Konsultimit Publik në Komuna;	
Ngritja e cilësive së dokumenteve të politikave dhe akteve të komunës përmbledhim të standardeve minimale të konsultimit publik në nivel lokal	Krijimi i strukturave përgjegjëse komunale për koordinimin dhe zbatimin e standardeve minimale të konsultimit publik	Zyrtari përgjegjës për konsultim publik, i caktuar me vendim të kryetarit		Kryetari i komunës					

Përgatitja e planit të veçantë për të gjitha propozimet e akteve nënligjore dhe politikave lokale, të cilat i nënshtrohen procesit të konsultimit publik gjatë vitit	Plani i veçantë i hartuar	Muaji dhjetor për vitin vijues	Zyrtari përgjegjës për konsultim publik; Njësitë organizative të komunës	Inkorporimi i aktiviteteve të planit vjetor të punës së komunës në planin e veçantë për konsultime	Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr. 06/2018 për Standardet Minimale të Konsultimit Publik në Komuna;	
Informimi me kohë për dokumentet, projektaktet, mënyrat dhe format e konsultimit, vendin dhe afatet e konsultimit publik	1. Numri i akteve/dokumente ve për të cilat kërkohet konsultimi publik; 2) Numri i njoftimeve të shpallura për konsultime publike; 3) Bashkëngjitja projektpropozimit, dokumentin konsultues që përmban afatet e konsultimit, memorandumet shpjeguese dhe adresën për pranimin e komenteve	Të paku tetë (8) ditë dhe maksimum katërmëdhjetë (14)	Zyrtari përgjegjës për konsultim në koordinim me zyrtarin përgjegjës për hartim të projektpropozimit	Ueb-faqja e komunës; Rrjete sociale; Media lokale etj.	Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr. 06/2018 për Standardet Minimale të Konsultimit Publik në Komuna;	
Pjesëmarrja e publikut në grupet punuese	Numri i grupeve punuese të themeluara; Numri i grupeve punuese që përfshijnë	Me rastin e themelimit të grupeve punuese	Kryetari i komunës; Organi propozues	Njoftimi përmes ueb-faqes/thirrjeve publike/përfshirjes në aktet themeluese	Udhëzimi Administrativ (MAPL) Nr.03/2020 për Transparencë	

		qytetarët/shoqërit ë civile							
Hapja e menusë/rubrikës të veçantë me të dhënat e procesit të konsultimit publik	Menuja/Rubrika e krijuar në ueb- faqe; Vegëza/ikona e integruar në ueb- faqe për Platformën e Qeverisë për konsultime publike.				Zyra e Informimit	Në koordinim me MAPL-në dhe Zyrën për Qeverisje të Mirë	Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr. 06/2018 për Standardet Minimale të Konsultimit Publik në Komuna;		
Mbledhja/shqyrtimi i komenteve/propozimeve gjatë procesit të konsultimit publik dhe përgatitja raportit për rezultatet e konsultimit publik	1. Numri i komenteve të parashtruara; 2) Raporti për rezultatet e konsultimit publik i hartuar dhe publikuar.	Së paku pesëmbëdhjetë (15) ditë dhe jo më shumë se tridhjetë (30) ditë kalendari për projekt propozimin që nga dita e përfundimit të afatit për paraqitjen e propozimeve dhe vërejtjeve me shkrim	Zyrtari përgjegjës për hartim të projektpropo- zimit në bashkëpunim me grupin punues dhe zyrtarin përgjegjës për konsultime publike	Publikimi në ueb-faqe i formularit standard për konsultimet publike i; Kommentet e pranuara përmes zyrtarit përgjegjës; Publikimi i dokumentacionit për konsultim në ueb-faqen e komunës dhe platformën qeveritare të konsultimeve publike.	Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr. 06/2018 për Standardet Minimale të Konsultimit Publik në Komuna;				

Garantimi i plotë i të drejtave për qasje në dokumentet publike	Shqyrtimi i rregullt i kërkesave për qasje në dokumente publike	1) Numri i kërkesave të parashtruara nga palët; 2) Numri i kërkesave të shqyrtuara për të cilat palët kanë marrë përgjigje	(7) ditë nga dita e pranimi të kërkesës nga kërkuesi	Zyra për informim / Zyrtari përgjegjës për qasje në dokumentet zyrtare; Qendra për Shërbim të qytetarëve	Pranimi përmes zyrtarit përgjegjës për konsultime publike. Shqyrtimi nga organi kompetent;	Ligji Nr.06/L-081 për qasje në dokumente publike	
				Njësia përgjegjëse për ofrimin e qasjes			
	Mbajtja e evidencës zyrtare, në formë të regjistrit ose ngjashëm, përkritazi me kërkesat, veprimet, procedurat dhe vendimet, lidhur me realizimin e të drejtave të personave fizik dhe juridik, në qasje në dokumente dhe informata zyrtare.	Regjistri me të dhënat zyrtare, i përditësuar dhe publikuar;	Përditësohet çdo tre (3) muaj	Zyra për informim/Zyrtari përgjegjës për qasje në dokumentet zyrtare/	Ueb-faqja e komunës	Ligji Nr.06/L-081 për qasje në dokumente publike	
	Hartimi dhe publikimi i raportit për qasje në dokumentet publike	1) Raporti vjetor i hartuar dhe dorëzuar në Agjencinë për informim dhe privatësi;	Jo më vonë se 31 janar	Zyrtari përgjegjës për qasje në dokumentet zyrtare	Ueb-faqja e komunës	Ligji Nr.06/L-081 për qasje në dokumente publike	

		2) Raporti i publikuar në ueb-faqe						
Përmbushja e kriterëve të ueb-faqes zyrtare, lehtësimi i shërbimeve dhe informimi i rregullt për qytetarë	Publikimi i shërbimeve të ofruara	1) Numri i shërbimeve që ofron institucioni për publikun; 2) Numri i procedurave dhe kushteve të përfuturit të tyre dhe afati i detyrueshëm për të marrë përgjigje për shërbimin e kërkuar të publikuara në gjuhët zyrtare; 3) Lista e hollësishme e shërbimeve që ofron institucioni për publikun, si: licenca, leje, autorizime, certifikata, vërtetime apo shërbime publike të tjera, ku do të përfshihen, e publikuar në gjuhët zyrtare	Në vazhdimësi	Drejtoria e Administratës Zyra për informim	Ueb-faqja e komunës; Qendra për shërbim të qytetarëve	Udhëzim Administrativ (MAP) Nr. 01/2015 për ueb faqet e institucioneve publike; Udhëzimi Administrativ (MAPL) Nr.03/2020 për Transparencë;		

	Ofrimi i shërbimeve elektronike nga Qendra	Informimi dhe ofrimi i shërbimeve të hapura on-line nga Qendra.	Në vazhdimësi	Drejtori i Administratës / Qendra për Shërbim të Qytetarëve	Qendra për shërbim të qytetarëve	Udhëzimi Administrativ (MAPL) Nr.03/2020 për Transparencë;			
		Ofrimi i shërbimeve për qytetarët përmes E-kioskës.				Udhëzim Administrativ (MAPL) Nr. 03/2018 për funksionimin e qendrave të shërbimeve të qytetarëve në komunë			



Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave
Ministry of Local Government Administration

ODELIJENJE ZA UČINAK I TRANSPARETNOST OPŠTINA



NACRT-AKCIONOG PLANA ZA
TRANSPRATNOST OPŠTINA

Priština, oktobar 2021.

Logo opštine

OPŠTINA

AKCIONI PLAN ZA TRANSPARETNOST OPŠTINA

PERIOD 2022-2026

2022.

IZJAVA O TRANSPARETNOSTI

Cilj ove izjave je da pruži sveobuhvatan pogled koji jasno odražava naše politike, procedure i operativne mere u pogledu transparentnosti, sveobuhvatnost, organizacione kulture i odgovornosti. Izjava je zasnovana na Zakonu o lokalnoj samoupravi, Strategiji lokalne samouprave i drugim opštinskim regulativnim aktima.

Cilj akcionog plana za transparentnost je da doprinese izgradnji odgovorne i transparentne opštinske administracije, otvorene za građane i civilno društvo u svim procesima donošenja odluka. Kroz plan će se promovisati nacrt neposredne lokalne demokratije, tako da se kreiranje politike zasniva na stvarnim argumentima, činjenicama i podacima. Plan je opštinski strateški dokument, izrađen u skladu sa smernicama iznetim u Strategiji za lokalnu samoupravu i pratećim zakonskim aktima na centralnom nivou koji promovišu transparentnu upravu.

Odgovornost i transparentnost su načela koji, pored informacija, imaju za cilj mehanizme za uključivanje građana u proces donošenja opštinskih politika i odluka. Iz tog razloga, obavezujemo se da će opština _____ sa svom iskrenošću i posvećenošću povećati svoju spremnost da efikasno odgovori na sve zahteve građana da se aktivno angažuju u planiranju i razvoju politika, kako bi se obezbedilo da efekti njihovog sprovođenja daju željene rezultate, rezultati koji neposredno utiču na opšti interes građana.

Planom transparentnosti ćemo sistematski i sveobuhvatno sprovoditi standarde, načela, ciljeve, metode i efikasna sredstva za povećanje odgovornosti, podsticanje građana da postanu deo vlasti i uticaj na zaposlene da promovišu dobro i odgovorno ponašanje.

Smatramo da je planiranje zasnovano na informacijama kao najbolji metod za izgradnju vizije održivog razvoja. S tim u vezi, kvalitetne opštinske usluge i upravljanje zahtevima građana neposredno zavise od načina širenja informacija, primenjenih informacionih sistema, tehnika konsultacija i drugih pratećih aktivnosti organa uprave.

Stoga smo posvećeni ne samo sprovođenju mera vezanih za informisanje, već i nastojanju da obezbedimo kontinuirano prisustvo građana i interesnih grupa, sa posebnim naglaskom na organizacije civilnog društva, naglašavajući koncept aktivnog građanstva i izgradnju upravljanja javnim mnjenjem.

Verujemo da će ovaj akcioni plan za transparentnost biti pomoć u povećanju efikasnosti službi, u stvaranju transparentnijeg radnog ambijenta u administraciji, povećanju poverenja građana

prema njihovim javnim izabranim predstavnicima, većoj spremnosti i posvećenosti, kao i naporima da ojača i unapredi sistem upravljanja unutar opštine.

Gradonačelnik opštine
januara 2022.

UVOD

Transparentnost i odgovornost su suštinski elementi dobrog upravljanja na lokalnom nivou. Put ka efikasnom javnom informisanju treba da bude osnova dobrog upravljanja, dok je efikasna komunikacija sa građanima i njihovo učešće u razvoju i sprovođenju opštinskih politika ključni aspekt koji obezbeđuje široko zasnovano donošenje odluka. Duh opštinskih institucija treba da usvoje najnaprednije modele transparentnog upravljanja u okviru važećeg zakonskog okvira.

Opštinska transparentnost je jedan od segmenata upravljanja koji konstantno prati centralna vlast, ali i drugi međunarodni akteri, Evropska komisija, međunarodne organizacije, kao i nevladine organizacije. Imajući u vidu nivo odgovornosti i stepen decentralizacije lokalne uprave na Kosovu, Ustav i zakonodavstvo predviđaju pravo centralnih vlasti da pruže podršku i nadzor u određenim fazama procesa promovisanja transparentnosti i razvoja politika za učešće građana u odlučivanju na lokalnom nivou.

Opštine, kao osnovne jedinice lokalne samouprave, dužne su da uspostave odgovarajuće mehanizme javnog informisanja. Sada, struktura zvaničnih opštinskih web stranica je jedinstvena. Preko njih je stvorena mogućnost pristupa svim dokumentima od javnog značaja. Osim informativnog karaktera, omogućavaju i administrativne procese i linije sa drugim stranicama koje služe za proces javnih konsultacija. Njihova povezanost sa intranet sistemom u opštini omogućava građanima da putem interneta podnose sve svoje zahteve nadležnim upravama-oddeljenjima u opštini.

Oblast opštinske transparentnosti ima dobro organizovanu strukturu zakonskih i podzakonskih pravila. Akcioni plan za transparentnost ima za cilj da grupiše glavne odgovornosti opština na osnovu ove zakonske regulative, da služi kao okvirni dokument na duži vremenski period.

AKCIONI PLAN ZA TRANSPARETNOST

Opštinski akcioni plan za transparentnost ima za cilj da javnosti omogući lak pristup praćenju i sprovođenju politika od strane opštinskih organa, uključujući pravovremeno informisanje, dostupne podatke, objavljivanje svih normativnih akata i dokumenata od javnog interesa, kao i povećanje mogućnosti za građane učešće u procesima donošenja odluka.

Administrativno uputstvo br. 2020/03 o transparentnosti u opštinama utvrđuje obavezu opština da izrade četvorogodišnji (4) akcioni plan za transparentnost. Ovaj plan je obavezan da uključi akcije koje promovišu: sastanke Skupštine opštine; Odbore; javne sastanke; konsultativne sastanke o nacrtima projekata; transparentnost u planiranju i korišćenju opštinskog budžeta; brz pristup uslugama; transparentne procedure nabavke; procedure zapošljavanja; ažuriranje dnevnih aktivnosti na zvaničnoj web stranici opštine; aktivno uključivanje građana u donošenje odluka itd.

Akcioni plan za transparentnost omogućava:

- Povezivanje planiranja sa informacionim sistemima kako bi pretpostavke organa uprave tokom razvoja politike bile utvrđene i legitimisane;
- Aktivno i kontinuirano uključivanje građana i civilnog društva;
- Rezultati rada opština treba da budu merljivi, kvalitetni i u funkciji opšteg interesa građana.

Akcioni plan za transparentnost na poseban način će uticati na:

- Opština treba da pravovremeno identifikuje prioritete za koje su potrebne informacije kao i uključenost građana ili interesnih grupa;
- Opština treba da identifikuje metode, sredstva i tehnike za konsultaciju građana i njihovo uključivanje;
- Opština treba da izbegava prakse izrade dokumenata bez jasnih informacija i po primamljivim troškovima,

- Stvaranje unutrašnje transparentne sredine i odgovornosti, podstičući zajedničku odgovornost celokupnog osoblja u procesu razvoja, sprovođenja i monitorisanju politika;
- Održavanje doslednog sistema sa svim interesnim stranama radi obezbeđenja saglasnosti sa zahtevima i pravnim standardima;
- Uticaj na ponašanje zaposlenih u opštini kako bi preduzete mere demonstrirali integritet i zakonitost;

Sprovođenje Akcionog plana za transparentnost će se kontinuirano pratiti od strane relevantnih mehanizama i periodično će se revidirati u skladu sa aktivnostima opštine. Plan će jasno rezimirati transparentnost opštinskih organa, objavljivanje podzakonskih akata, opštinskih propisa-uredbi, strateških dokumenata, odluka gradonačelnika, najave aktivnosti skupštine opštine, javnih sastanaka, transparentnost budžeta, javne nabavke, sprovođenje standarda konsultacija, pristup javnim dokumentima i itd.

Transparentnost kao načelo dobrog vladanja

Demokratski funkcionalni sistem, informisanje i uključenost su životni segmenti javne administracije. Transparentnost je glavna komponenta demokratskog vladanja koja zahteva širok-prsten institucionalnih delatnosti kao i procesu izrade politika tako i u fazi sprovođenja i izveštavanja. Značaj transparentnosti utiče u mnogobrojne aspekte, uključujući ekonomsku, i finansijsku održivost, dobro vladanje kao i opšti sistem državne administracije. Načelo javnosti i transparentnosti, smatraju se kao uslov da svako ima pravo da sazna o razlozima donošenja određene odluke ili aktivnosti administracije. Putem ovog načela se omogućava otvorenost ili transparentnost administracije pred društvom, informisanje o njenom radu trebalo da bude na razne načine i obime, načelo koji se može ograničiti samo u posebnim slučajevima u okviru zakonodavsnosti svake države. Biti otvoren i transparentan su takođe potrebni instrumenti za pravnu državu, ravnopravnost pred zakonom i odgovornost. Kao genralno pravilo, ponašanje javne administracije treba da bude transparentna, međutim, lični podaci ne bi trebalo biti dostupni trećim strankama.

Transparentnost je jedno od najvažnijih pitanja u procesu demokratizacije država i dobrog upravljanja. Ovo je omogućeno mehanizmima i inicijativama otvorene vlade, koji donose prednosti transparentnosti u mnoge aspekte, uključujući: bolje upravljanje, bolje donošenje odluka, veće poverenje javnosti, smanjenje korupcije i efikasnije javne usluge. Transparentnost obuhvata pravila o pravima kreiranja, čuvanja, pristupa i obrade informacija, koje se mogu koristiti tokom procesa donošenja odluka, ali i za opšte informacione potrebe. Štaviše, u širem smislu,

transparentnost nije samo informacija, već uključuje niz procesa i akcija zasnovanih na: informisanju, komunikaciji, učešću, angažovanju konsenzusa za rešavanje pitanja, izveštavanje i odgovornost.

Pravni okvir transparentnosti

U saglasnosti sa kosovskim Ustavom, odobreni su veći broj podzakonskih i zakonskih akat, koji regulišu oblast transparentnosti. Zakon o lokalnoj samoupravi je odobren od strane Skupštine Republike Kosovo 2008. godine, i spada u grupu zakona od vitalnosti za državu. Sadržaj ovog zakona odražava načela Evropske povelje o lokalnoj samoupravi predviđajući posebne mehanizme za informisanje, učešće i predstavljajanje građanskih prava u posebnosti prava nevećinskih zajednica. Ovim zakonom je utvrđeno da Skupština opštine usvaja Pravilnik koji promoviše transparentnost zakonodavnih, izvršnih i administrativnih organa opštine, povećavajući učešće javnosti u donošenju odluka na lokalnom nivou olakšavajući pristup na službene dokumente opštine. Pored ostalog, na jednoj strani utvrđene su procedure sprovođenja brojnih pravnih instituta za transparentnost, imenovani su odgovorni službenici, oblici i tehnike transparentnosti, kao i rokovi procedura Generalno, zakonski okvir reguliše obaveze organa državne administracije u oblasti transparentnosti, a posebno organa vlasti, kroz sledeće akte:

- Zakon br.03/L-040 o lokalnoj samoupravi;
- Zakon br. 06/L-081 o pristupu u javna dokumenta;
- Zakon br.06/L 082 o zaštiti ličnih podataka;
- Zakon br 03/L-178 po klasifikaciji informacija i utvrđivanje bezbednosti;
- Zakon br. 05/L-031 o opštem administrativnom postupku;

- Uredba VRK-a br. 27/2018 o službi vlade za komunikaciju sa javnošću
- Uredba br. 04./2012 o službenoj evidenciji zahteva za pristup u javna dokumenta;
- Uredba VRK-a br. 05/2016 o minimalnim standardima postupka javne konsultacije;
- Uredba br. 02/2012/MF o tarifama za pristup u javna dokumenta;
- Administrativno uputstvo (MALS-a) br.03/2020 o transparentnosti u opštinama;
- Administrativno uputstvo (MALS-a) br.06/2018 o minimalnim standardima postupka javne konsultacije u opštinama;
- Administrativno uputstvo (MALS-a) br. 01/2019 o minitorisanju Skupština opština kroz opremu informativne tehnologije "Teleprisustvo";
- Administrativno uputstvo (MALS-a) br.01/2021 o funkcionisanju uslužnih centara za građane u opštini;
- Administrativno uputstvo br.01/2015 o sžubenim web stranicama javnih institucija;
- Uredba (MALS-a) br.0/2021 o postupku izrade i objavljivanja opštinskih akata;
- Administrativno uputstvo (MALS-a) br.01/2016 o postupku osnivanja, organizovanja i nadležnosti konsultativnih odbora u opštinama;

Akti opština:

- o Statut opštine;
- o Opštinski pravilnik za transparentnost;
- o Drugi podzakonski i zakonaki akti koji se odnose na oblast transparentnosti.

Strateški pristup za osnaživanje transparentnosti

Na centralnom nivou izrađene su mnogobrojne strategije koje predviđaju reformu državne administracije. Među glavnim strategijama dobrog vladanja, transparentnosti, odgovornosti i integrisanja u administrativnim institucijama su:

- Nacionalna strategij za razvoj, period 2016-2021;
- Strategija za lokalnu samoupravu, period 2016-2026;
- Strategija za dobro regulisanje, period 2017-2021;
- Strategija za poboljšanje planiranja i koordinisanja politika, period 2017-2021;
- Strategija za ujedinjenje sa civilnim društvom, period 2019-2023;
- Agenda za evropske reforme;
- Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (NPPSSP-a)
- druge sektorijalne strategije.

Poseban dokument sa uticajem na opštinsku transparentnost je Strategija za lokalnu samoupravu za period 2016-2026. Ova strategija ima pet (5) glavnih ciljeva putem kojih se utvrđuju srednjoročni i dugoročni ciljevi razvoja lokalne samouprave na Kosovu. *U svom trećem cilju, strategija predviđa jačanje partnerstva između lokalne uprave, civilnog društva i poslovnih subjekata radi stvaranja aktivnog i sveobuhvatnog građanstva.* Na osnovu identifikovanih problema, u akcionom planu ove strategije, predviđaju se konkretne aktivnosti koje uključuju razvoj efikasnih politika u cilju podsticanja uključenosti građana, odnosno:

- lokalne politike za podsticanje građanskog aktivizma;
- politike za podsticanje dobrovoljnosti studenata i učenika;
- politike za funkcionalizaciju omladinskih centara u selima;
- politike za funkcionalizaciju seoskih saveta;
- politike za uključenosti i angažovanost penzionera u javnom životu;
- politike za angažovanost osoba sa ograničenim sposobnostima (invaliditetom);
- politike za podsticanje učešća žena kao i nezaštićenih društvenih kategorija;

- politike za podsticanje učešća žena kao i nezaštićenih društvenih kategorija;
- lokalne politike za postupanje sa decom sa ulice;
- lokalne politike za stvaranje društvenih, ekonomskih, omladinskih, sportskih i kulturnih mreža.¹

Strategija takođe predviđa konkretne mere u stvaranju platformi koje jačaju transparentnost, posebno putem e-uprave. E-uprava svakako olakšava komunikaciju između zainteresovanih strana sa javnim vlastima, dok jača administraciju kroz: uštedu vremena u pružanju usluga, smanjenje operativnih troškova, povećanje efikasnosti, očuvanje institucionalne memorije i povećanje odgovornosti. Druge strategije na nivou zemlje takođe pružaju višedimenzionalni pristup intervenciji u politikama transparentnosti. Brojni ciljevi koji imaju za cilj stvaranje sveobuhvatnog i dobro osmišljenog sistema u pripremi politike navedeni su u Strategiji bolje regulative 2017-2021. Glavne preporuke date u ovoj strategiji naglašavaju potrebu za:

- izradu pravilnika zasnovanih na dokazima, analizama i konsultacijama;
- daljem poboljšanju komunikacije tokom postupka razvoja politika tokom faze njihovog sprovođenja;
- usvajanju pravilnika i politika od strane Vlade, kako bi komunikacija omogućila i obezbedila da interesne grupe obaveštavaju o pravima, mogućnostima i obavezama;
- stvaranju plana o komunikaciji kroz razvijanje komunikacionih planova o prioritetnim politikama, koja ostaje kao kontinuirani izazov;
- uspostavljanju *online-platforme za javne konsultacije* (poseban cilj), kao i
- sprovođenje standardnih pravila javne konsultacije.

Pored toga, Strategija za poboljšanje planiranja i koordinisanja politika na Kosovu 2017-2021, iziskuje potrebu za:

- povezanost sektorijskih strateških dokumenata sa nacionalnom strategijom za razvoj;
- povezanost politika sa Nacionalnim programom za sprovođenje Strategije za stabilizaciju i pridruživanje;
- sprovođenje sektorijskih strategija;
- unapređenje koordinacije tokom izrade politika sa svim učesnicima,
- regulisanje vremenskih rokova tokom međuministarskih i javnih konsultacija zbog toga što su iste kraće i ne dozvoljavaju pružanje efikasnog doprinosa od strane civilnog društva.
- intervencije u planiranim reformama uključujući konsultaciju sa unutrašnjim i vanjskim strankama od interesa.

¹ Vlada Republike Kosovo: "Strategija za lokalnu samoupravu 2016-2026", Priština 2016. godine, str. 32

Evropska komisija tokom godina putem Izveštaja o napretku, identifikovalo je nedostake u oblasti transparentnosti poređajući ključne probleme. Ali u nekim slučajevima i dostignuća. Na osnovu rezultata izveštaja Evropske komisije za Kosovo u 2018. godini, primećuju se nedostaci u:

- odobrenju nacrt-projekata od strane Skupštine Kosovo bez konsultacije sa ciljanim grupama zbog ubrzanih procedura;
- nižem stepenu prelaska dokumenata na javnu raspravu (samo 21% dokumenata su bili podležni javnoj raspravi);
- nižem stepenu reagovanja civilnog društva i uključenosti javnosti u odlučivanju;
- u napretku koji je evidentiran sa stupanjem na snagu dve uredbe: Uredbe o standardima javne konsultacije i Uredbe o finansiranju NVO-a”.

Stoga, takve mere reagovanja su značajne iz činjenice jer poboljšaju komunikaciju sa građanima, stvaraju prostor za održivo kreiranje politike, njihovo efikasno sprovođenje kao i ispunjavanje obaveza Kosova u odnosu sa zahtevanim kriterijumima od strane Evropske unije.

Pravni mehanizmi za učešće i sprovođenje načela transparentnosti

Lokalna uprava na Kosovu silovito promoviše načela transparentnosti, odgovornosti i uključenost građana u odlučivanju. Prvi i najjednostavniji način u čemu transparentnost može pomoći u pružanju nepristrasnosti je omogućavajući javnosti da odigra značajnu ulogu u garantovanju da će se pravila poštovati na pravedan i koraktan način. Građani, su bliži državi samo kroz organe lokalne uprave. Opštine su najbliža adresa za traženje usluga i izvori se distribuiraju (dele) na pravedan način, ravnopravan i u skladu njihovim sistematskim zahtevima.

Veliki broj prikupljenih poreza i taksa iz države, dele se opštinama za obavljanje zakonskih ovlašćenja. Takse za koje građani plaćaju na periodičnoj osnovi, su sopstveni prihodi opština koji se troše za pružanje usluga. Planiranje troškova se obavlja kroz opštinski budžet, koji je glavni godišnji dokument koji prikuplja sve investicione projekte od javnog interesa. Tokom pripremanja budžeta, opštine sa zakonski obavezju da održavaju konsultacije sa građanima, poslovnim subjektima, interesnim grupama i civilnom društvom. Stoga, dobro vladanje opštine zauzelo bi mesto samo ako planiranje budžetskih sredstava, novih politika, njihovo trošenje i način raspodele javnih investicija dobilo bi podršku i mišljenje građana kroz različite oblike njihovog neposrednog učešća.

Kako bi transparentnost bio deo političkog kreiranja na lokalnom nivou, Zakon o lokalnoj samoupravi odredio je veliki broj pravnih instrumenata za učešće građana u javnom životu putem:

- sveobuhvatnih javnih sastanaka sa građanima;

- konsultacije za projekte i dokumenata politika;
- informisanja i konsultacije kroz e-vladanje;
- saradnje sa civilnim društvom;
- prava na pristup na javna dokumenta.
- konsultativnih odbora;
- građanskih inicijativa, peticija i lokalnih referenduma;

Svi ovi oblici imaju svoj pravni, procesni osnov, sredstva i oblike svog sprovođenja. Njihov efekat na unapređenje lokalne uprave vidi se kroz povećanu transparentnost, stvaranje aktivnog građanstva i jačanje socijalnog dijaloga. Iako brojne, njihova primena varira od opštine do opštine, o čemu svedoče i brojni statistički podaci iz izveštaja monitorisanja javnih i nejavnih institucija. Takođe, nisu svi primenljivi iz pravnih razloga, ali i praktičnih.

Ciljevi akcionog plana za transparentnost

Glavni cilj Akcionog plana za opštinsku transparentnost je *“da obezbedi otvoreno-transparentno vladanje za građane u procesu planiranja i razvoja politika, kao i transparentno vladanje i odgovornost”*.

Posebni ciljevi su:

- obezbeđivanje jasnog okvira za organizovano planiranje gde se utvrđuju uloge svih učesnika odgovornih za opštinsku transparentnost.
- osnaživanje lokalnih mehanizama neposredne demokratije u cilju stvaranja javnosti zainteresovane za javna pitanja;
- unapređenje informativnih mehanizama kako bi se građani čuli i podsticali za aktivnost u odlučujućim procesima.
- uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja, u kojem je glavno načelo za izradu politika osnova informacija.
- izgradnja dobronamernog partnerstva sa civilnim društvom u svim fazama upravljanja opštinskih tela.

Razvojna faza Akcionog plana za opštinsku transparentnost

Razvoj nacrt-Akcionog plana za transparentnost je sačinjen od nekoliko faza kao u nastavku:

- 1) **Preliminarna-prethodna faza** –Gradonačelnikopštine osniva radnu grupu. Sastav radne grupe treba da bude multisektorski i da je vodi Kancelarija za javno komuniciranje u saradnji sa pravnom kancelarijom opštine. Postupci izrade se sprovode u skladu sa pravilima koja su na snazi za postupke izrade opštinskih akata.
- 2) **Faza ocenjivanja prioriteta** –tokom ove faze, predsedavajući Skupštine opštine zajedno sa radnom grupom analizira prikupljenu dokumentaciju (zakonski i podzakonski akti koji se primenjuju na rad opštinske uprave; strateški dokumenti opštine na osnovu kojih se očekuje izrada pravnih akata opštine, opštinski planovi, dokumenti i na osnovu analize postojećeg stanja i kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih planova treba odrediti prioritete i napraviti spisak za svaku aktivnost.
- 3) **Faza utvrđivanja aktivnosti i predloženja mera** – ova faza obuhvata kategorizaciju prioriteta prema razvojnim fazama, raspoređivanje aktivnosti, metoda i sredstava, vremenske rokove, organe/odgovorne službenike i finansijski iznos.
- 4) **Faza monitorisanja i izveštavanja Akcionog plana za transparentnost** - obuhvata monitorisanje, registrovanje i redovno izveštavanje aktivnosti koje se obavljaju prema akcionom planu za transparentnost. Izveštavanje omogućava da prikupljene informacije koriste u donošenju odluka koje poboljšavaju sprovođenje ciljeva plana za transparentnost. Predsedavajući radne grupe učestvuje u radnoj grupi za izradu godišnjeg plana opštine.

Metodologija ocenjivanja i utvrđivanje aktivnosti transparentnosti

Ocenjivanje aktivnosti transparentnosti podrazumeva raspoređivanje aktivnosti u planu prema prioritetima, dajući mogućnost da opština bude transparentna i u saradnji sa građanima u tri ključne faze upravljanja kao u nastavku:

- 1) Planiranju
- 2) Sprovođenju-primeni
- 3) Izveštavanju.

Prioriteti se određuju uzimajući u obzir značaj procesa, i to: prirodu aktivnosti koju treba da preduzme nadležni organ opštine; vrste dokumenata politike za koje je potrebno učešće građana; obim pravnih akata planiranih za izradu; njihov ekonomski i društveni uticaj; finansijska težina predložene politike; period delovanja; geografska širina; itd.

Nakon određivanja aktivnosti, Radna grupa utvrđuje prioritete i metode delovanja koji treba da budu sastavni deo akcionog plana, i koji su različiti zavisno od navedene faze upravljanja.

Monitorisanje sprovođenja Plana transparentnosti

Sprovođenje Akcionog plana za transparentnost će se kontinuirano pratiti uz pomoć relevantnih mehanizama, periodično će se revidirati i ažurirati u skladu sa relevantnim normativnim, institucionalnim, proceduralnim i kadrovskim razvojem u unutrašnjem i vanjskom okruženju opštine.

Kontinuirano praćenje sprovođenja je važno kako bi se obezbedilo da su predviđene mere efikasne i da utiču na kvalitet kreiranja politike, kao preduslov za legitimnost procesa donošenja odluka.

Monitorisanje, takođe, treba da utvrdi da li su primenjene mere proizvele planirane efekte, dovele do kvalitetnog, efikasnog i efektivnog, isplativog i pristupačnog donošenja odluka.

Redovno izveštavanje obezbeđuje da se realizacija Plana odvija u skladu sa planom i da se ostvare planirani rezultati.

U cilju obezbeđivanja sprovođenja Akcionog plana za transparentnost, uspostavljaju se mehanizmi za monitorisanje i izveštavanje ovog plana kao u nastavku:

Gradna grupa - imenuje se odlukom gradonačelnika opštine i odgovoran je za:

- izradu Lokalno akcionog plana za transparentnost;
- Radna grupa je istovremeno i ponuđač za sprovođenje plana i garantuje da na periodičnoj osnovi Godišnji plan rada opštine nadovezje sa aktivnostima i merama određenim u godišnjem akcionom planu za transparentnost;
- Predsedavajući radne grupe učestvuje u radnoj grupi za izradu Godišnjeg plana o radu opštine,

- predlaže potrebne mere za potpuno sprovođenje mera u Akcionom planu za transparentnost;
- monitoriše sprovođenju mera za poboljšanje transparentnosti;
- izveštava kod gradonačelnika opštine o sprovođenju Akcionog plana za transparentnost;

Akcionni plan za transparentnost opština

Ciljevi	Aktivnosti	Pokazatelji merenja	Vremenski rok	Jednina/odgovorno lice	Način obaveštavanja / primene	Referentni dokumenti	Kolona za izveštavanje
Transparentnost opštinskih skupština							
Redovno informisanje građana i interesnih grupa o aktivnostima Skupštine opštine i odbora	Objavljivanje oglasa, obezbeđivanje potrebnog materijala, prostora za učešće javnosti i predstavnika štampanih/elektronskih medija na sednicama Skupštine opštine i odbora	1) Broj objavljenih saopštenja na službenim jezicima za skupštinsku sednicu na zvaničnoj web stranici opštine, 2) Broj objavljenih saopštenja na službenim jezicima za sastanke odbora na zvaničnoj web stranici opštine	1) Obaveštenje sedam (7) radnih dana pre održavanja redovnih sednica Skupštine opštine; 2) Obaveštenje tri (3) radna dana pre održavanja vanredne sednice; 3) Poziv u toku dana za urgentne sednice	Predsedavajući skupštine opštine	Putem službene web stranice opštine; Javnih obaveštenja; Puten različitih oblika informacija.	- Zakon br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi; Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama; - Statut; opštine; - Opštinska uredba o transparentnosti,	
	Prenos sednica Skupština opština u optimalnom vremenu,	Broj direktno prenošenih sednica Skupština opština,	U kontinuitetu	Skupštinski sekretarijat; IT službenik; Kancelarija informisanja;	Putem službene web stranice opštine, društvenih mreža; Youtube;	- Zakon br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi; Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama;	

							- Statut opštine,	
Objavljivanje akata Skupština opština	1) Broj odobrenih akata; 2) Broj objavljenih akata na služebim jezicima	Nakon vremenskog roka od (15) dana, od dana razmatranja zakonitosti od strane MALS-a,	Predsjedavajući skupštine opštine Kancelarija za informisanje	Web stranica opštine;	Službeni list Kosova	Zakon br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi; Uredba MALS-a br. 01/2017 o postupku izrade i objavljivanja akata opština		
Objavljivanje Plana o radu Skupštine opštine	Plan, objavljen na službenoj web stranici opštine u službenim jezicima	Početak meseca januar	Kancelarija za informisanje	Web stranica opštine;		Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama;		
Pružanje neposrednog pristupa u informacije i javna dokumenta	Informacije i službena dokumenta objavljena na službenoj web stranici opštine	U kontinuitetu	Kancelarija za informisanje Organizativne jedinice; Skupštinski sekretarijat	Web stranica opštine;		Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama;		
Objavljivanje Izveštaja o radu Skupštine opštine	Godišnji izveštaj, objavljen na službenoj web stranici opštine	do 31. Januara za prethodnu godinu	Kancelarija za informisanje; Skupštinski sekretarijat	Web stranica opštine;	Druge socijalne platforme.	Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama;		

	Objavljivanje profila članova Skupština opština	Biografija članova Skupštine opštine i podaci za kontaktiranje, objavljeni na web stranici opštine;	Povodom preuzimanja mandata;	Kancelarija za informisanje, Skupštinski sekretarijat	Web stranica opštine	Administrativno uputstvo MALS-a br. 01/2015 o službenim web stranica javnih institucija
	Objavljivanje podataka o sastavu odbora Skupština opština i njihova funkcija	1) Podaci o predstavnicima u odborima-objavljeni; 2) Odluke o uspostavljanju odbora-objavljene; 3)Odgovornosti odbora-opisani na web stranicama opština	Prema vremenu uspostavljanja i funkcionalizacije;	Kancelarija za informisanje, Skupštinski sekretarijat	Web stranica opštine	Administrativno uputstvo MALS-a br. 01/2015 o službenim web stranica javnih institucija
Transparentnost gradonačelnika opštine / uključenost građana/ pristup na javna dokumenta /javno informisanje						
Uključenost građana u kreiranju politika	Objavljivanje akata gradonačelnika opštine	Spisak odobrenih akata-objavljen	U kontinuitetu	Kancelarija za informisanje; Kancelarija gradonačelnika	Web stranica opštine	Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama;
	Rano uključivanje javnosti u proces planiranja	Nacrt-Plana izvršne vlasti za narednu kalendarsku godinu-objavljen na web stranici opštine za građane	Do kraja decembra	Kancelarija za informisanje; Kancelarija gradonačelnika;	Opštinska web stranica; Vlada platforma za javne konsultacije; razni oblici	Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama; Administrativno uputstvo MALS-a

								br. 06/2018 o minimalnim standardima javne konsultacije u opštinama	
	Objavljivanje liste planiranih imovina za davanje na korišćenje za narednu godinu, nakon odobrenja u Skupštini opštine	Lista planiranih imovina za davanje na korišćenje- objavljena	Do 31. decembra za prethodnu godinu	Kancelarija za informisanje; Kancelarija gradonačelnika;	Web stranica opštine; Službeni list Kosova	Zakon br. 06/L-092 o davanju na korišćenje i razmenu nepokretne imovine opštine			
				Skupštinski sekretarijat;		Uredba MALS-a br. 01/2017 o postupku izrade i objavljivanja akata opština Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama;			
	Održavanje namanje dva javna sastanka sa građanima u toku godine	Održana su dva sastanka sa građanima tokom godine	Prvi sastanak u prvom polugodštu; Drugi sastanak u drugom polugodštu;	Kancelarija za informisanje; Kancelarija gradonačelnika;	Obaveštenje putem opštinske web stranice; Skorišćenje on-line platformi za komuniciranje; Neposredni-direktni sastanci;	Zakon br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi; Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama;			

[illegible]

	Razmatranje zahteva, inicijativa i peticija građana	1) Broj podnošenih građanskih inicijativa, peticija i zahteva kod gradonačelnika opštine; 2) Broj razmatranih inicijativa, zahteva i peticija građana unutar 60 dana; 3) Broj objavljenih obaveštenja o zahtevima, inicijativama i peticijama građana unutar 15 dana	U kontinuitetu	Gradonačelnik opštine; Skupština opštine,	Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama;	
	Uspostavljanje konsultativnih odbora	Broj podnošenih zahteva za uspostavljanje odbora; Broj uspostavljenih konsultativnih odbora;	Po podnošenju zahteva ili povodom završetka mandata odbora	Skupština opštine	Administrativno Uputstvo br. 01/2016 o postupku uspostavljanja, organizovanju i nadležnosti konsultativnih odbora u opštinama	
Podsticanje građana za učešće na raspravama o budžetu	Održavanje sastanka sa građanima o Srednjoročnom okviru budžeta	Broj održanih sastanaka sa građanima o SOB-u	Pre 30. jula	Gradonačelnik opštine Opštinske uprave	Administrativno uputstvo MALS-a br. 06/2018 o minimalnim standardima	Objavljivanje putem opštinske web stranice ili drugih oblika obaveštenja,

					Direktni sastanci; Pismene konsultacije; Elektronske konsultacije, Vladina elektronska platforma za javne konsultacije;	javne konsultacije u opštinama. Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama	
					Drugi oblici, utvrđeni u članu 10, Administrativnog uputstva o minimalnim standardima javne konsultacije;		
				Nakon odobrenja u Skupštini opštine	Kancelarija za informisanje; Kancelarija gradonačelnika	Web stranica opštine	
				SOB- Objavljen na web stranici opštine	Gradonačelnik opštine/opštinske uprave	Objavljivanje putem opštinske web stranice ili drugih oblika obaveštenja	Administrativno uputstvo MALS-a br. 06/2018 o minimalnim standardima javne konsultacije u opštinama.
				Objavljivanje SOB-a	Održane javne konsultacije sa građanima o nacrtu budžeta		
				Održavanje javnih konsultacija sa građanima o nacrtu budžeta			

									Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama	
									Neposredni- direktni sastanci; Pismene konsultacije; Elektronske konsultacije, Vladina elektronska platforma za javne konsultacije; Drugi oblici, utvrđeni u članu 10, Administrativn og uputstva o minimalnim standardima javne konsultacije	
									Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama	
									Web stranica opštine	
									Kancelarija za informisanje;	
									Kancelarija gradonačelnika	
									Nakon odobrenja od Skupštine opštine	
									Godišnji budžet- objavljen na web stranici opštine	
									Objavljivanje godišnjeg budžeta	

Povećanje transparentnosti i odgovornosti izvršne vlasti/gradonačelnik a opštine	Rasprava Izveštaja gradonačelnika u Skupštini opštine	Predstavljani izveštaji za raspravu u SO-u	Jednom u šest meseci ili kada se zahteva od Skupštine opštine	Gradonačelnik opštine; Izvršna vlast;	Uključivanje u dnevni red, Rasprava u Skupštini opštine	Zakon br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi;
	Dostavljanje tromesečnih finansijskih izveštaja u SO-u i njihovo objavljivanje na web stranici opštine	1) Podnošeni izveštaji na raspravu u SO-u; 2) Objavljeni su izveštaji na web stranicama opštine	1) 4. Tromesečje pre 31. januara; 2) Prvo tromesečje pre 30. aprila; 3) Drugo tromesečje pre 31. jula; 4) Treće tromesečje pre 31. oktobra	Gradonačelnik opštine; Izvršna vlast	Uključivanje u dnevni red, Rasprava u Skupštini opštine,	Zakon br.03/L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti
	Objavljivanje konačnog finansijskog izveštaja	Izveštaj je objavljen	Jnakasnije do 31. Marta svake kalendarske godine	Gradonačelnik opštine; Izvršna vlast	Službena web stranica opštine	O upravljanju sa javnim finansijama i odgovornosti
	Publikimi i listës se subjekteve përfituese nga kategoria e subvencioneve	Lista e përfituesve të subvencioneve, e publikuar;	Pas miratimit të listës nga ana komisionit vlerësues	Izvršna vlast Relevantna	Službena web stranica opštine; ostale socijalne platforme	Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama

Obezbeđivanje transparentnosti u postupcima javne nabavke	Rasprava izveštaja Nacionalne kancelarije za reviziju u SO-u	Izveštaj je uključen u dnevni red i razmatran je od strane SO-a	Nakon objavljivanja od strane Nacionalne kancelarije za reviziju (NKR)	Predsedavajući skupštine opštine Gradonačelnik opštine	Uključivanje u dnevni red, Rasprava u Skupštini opštine, Objavljena na web stranici opštine	Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama
	Objavljivanje plana nabavke za fiskalnu godinu.	Plan javne nabavke-objavljen je na web stranici opštine	Nakon odobrenja i objavljivanja godišnjeg zakona o budžetskim raspodelama	Izvršna vlast Kancelarija za nabavku	Web stranica opštine	Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama
	Objavljivanje godišnjeg izveštaja sprovođenja plana za javnu nabavku	Plan javne nabavke-objavljen	Najkasnije do 31. Januara za prethodnu godinu	Kancelarija za informisanje u saradnji sa kancelarijom za javnu nabavku	Web stranica opštine	Zakon o javnoj nabavci; Administrativno uputstvo MALS-a o održavanju elektronskih web stranica javnih institucija; Operativno uputstvo o javnoj nabavci; Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti
	Objavljivanje svih aktivnosti javne nabavke na web stranici opštine	Broj aktivnosti javne nabavke-objavljen na web stranici opštine	U kontinuitetu	Kancelarija za informisanje u saradnji sa kancelarijom za javnu nabavku	Web stranica opštine; E-nabavka	Zakon o javnoj nabavci; Administrativno uputstvo MALS-a o održavanju

							elektronskih web stranica javnih institucija; Operativno uputstvo o javnoj nabavi; Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama	
Unapređenje kvaliteta dokumenata i akata opštinske politike kroz primenu minimalnih standarda javnih konsultacija na lokalnom nivou	Uspostavljanje odgovornih opštinskih struktura za koordinisanje i sprovođenje minimalnih standarda javne konsultacije	Odgovorni službenik za javnu konsultaciju, imenovan odlukom gradonačelnika opštine		Gradonačelnik opštine			Administrativno uputstvo MALS-a br. 06/2018 o minimalnim standardima javne konsultacije u opštinama	
	Priprema posebnog plana za sve predloge podzakonskih akata i lokalne politike koje se podvrgavaju postupku konsultacije tokom godine	Poseban plan je objavljen na web stranici opštine	Mesec maj za narednu godinu	Odgovorni službenik za javnu konsultaciju; Opštinske organizativne jedinice	Uključivanje aktivnosti godišnjeg plana o radu opštine u posebnom planu za konsultacije		Administrativno uputstvo MALS-a br. 06/2018 o minimalnim standardima javne konsultacije u opštinama	
	Pravovremeno informisanje o dokumentima, projektima, načinima, oblicima, mestu i rokovima javne konsultacije.	1. Broj dokumenata/akata za koje se zahteva javna konsultacija; 2) Broj objavljenih obaveštenja za javne konsultacije; 3) Priloženje nacrtu-predloga, dokument konsultacije koji sadrži rokove	Najmanje osam (8) i najviše četrnaest (14) dana	Odgovorni službenik za javnu konsultaciju u koordinaciji sa odgovornim službenikom za izradu predlog projekta	Web stranica opštine; Društvene mreže; Lokalne medije i ostalo.		Administrativno uputstvo MALS-a br. 06/2018 o minimalnim standardima javne konsultacije u opštinama;	

		konsultacije, memorandum objašnjenja i adresu za prijem komentara	Povodom uspostavljanja radnih grupa	Gradonačelnik opštine; Organ predlagač	Obaveštavanje putem web stranice/ javnih sazivanja/ uključivanja u osnivačkim aktima	Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama	
	Učešće građana u radnim grupama	Broj uspostavljenih radnih grupa; Broj radnih grupa koje su uključile građana i civilno društvo					
	Otvoravanje menija/posebne rubrike sa podacima o postupku javne konsultacije	Meni/stvorena rubrika na web stranici; Povezica/integrirana ikona na web stranici za vladinu platformu za javne konsultacije.		Kancelarija za informisanje	U koordinaciji sa MALS-om i kancelarijom za dobro vladanje	Administrativno uputstvo MALS-a br. 06/2018 o minimalnim standardima javne konsultacije u opštinama;	
	Prikupljanje/razmatranje komentara/predloga tokom postupka javne konsultacije i priprema izveštaja o rezultatima javne konsultacije	1. Broj primljenih podnošenih komentara 2) Izveštaj o rezultatima javne konsultacije-izrađen i objavljen.	Najmanje (15) dana a najkasnije do (30) kalendarskih dana za predlog projekat od dana završetka roka za podnošenje predloga i pismenih opomena	Odgovorni službenik za izradu predlog projekta u saradnji sa odgovornim službenikom za javne konsultacije	Objavljivanje na web stranici opštine standardnog formulara za javne konsultacije, komentari su primljeni putem odgovornog službenika;	Administrativno uputstvo MALS-a br. 06/2018 o minimalnim standardima javne konsultacije u opštinama	

Potpuna garancija prava za pristup u službena dokumenta							Objavljivanje dokumentacije za konsultacije na web stranici opštine i vladoj platformi za javne konsultacije.	Zakon br.06/L-081 o pristupu na službena dokumenta	
	Redovna rasprava zahteva za pristup u službena dokumenta	1) Broj podnošenih zahteva od strane stranaka; 2) Broj razmatranih zahteva na koje su stranke dobile odgovore	Sedam (7) dana od dana prijema zahteva od strane podnosioca	Kancelarija za informisanje /odgovorni službenik za pristup u službena dokumenta; Centar za uslugu građana Jedinica odgovorna za pružanje pristupa	Prijem preko odgovornog službenika za javne konsultacije, Razmatranje od strane nadležnog organa;	Zakon br.06/L-081 o pristupu na službena dokumenta	Web stranica opštine	Zakon br.06/L-081 o pristupu na službena dokumenta,	
	Održavanje službene evidencije u obliku registra ili slično tome, uporedo sa zahtevim, aktivnostima, postupcima i odlukama u vezi sa realizacijom prava fizičkih i pravnih lica za pristup u službena dokumenta.	Registar sa službenim podacima, ažuriran i objavljen;	Ažurira se svaka tri meseca	Kancelarija za informisanje /odgovorni službenik za pristup u službena dokumenta					

	Izrada i objavljivanje izveštaja o pristupu u javna dokumenta	1) Izrađen je godišnji izveštaj i dostavljen je Agenciji za informisanje i privatnost; 2) Izveštaj je objavljen na web stranici opštine	Najkasnije do 31. januara	Odgovorni službenik za pristup u službena dokumenta	Web stranica opštine	Zakon br.06/L-081 o pristupu na službena dokumenta
Ispunjavanje kriterijuma službene web stranice opštine i olakšavanje usluga i redovno obaveštavanje građana.	Objavljivanje ponuđenih usluga	1) Broj usluga koje nudi institucija za javnost; 2) Broj postupaka i uslova njihove koristi i obavezan rok za dobijanje odgovora na traženu uslugu objavljen na službenim jezicima; 3) Detaljan spisak usluga koje ustanova pruža javnosti, kao što su: licence, dozvole, ovlašćenja, sertifikati, potvrde ili druge javne usluge, gde će iste biti uključene i ostalo - objavljena na službenim jezicima	U kontinuitetu	Administrativna uprava Kancelarija za informisanje	Web stranica opštine, Centar za usluge građanima	Administrativno uputstvo MALS-a br. 01/2015 o web stranicama javnih institucija; Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama,

	Pružanje elektronskih usluga od strane centra,	Informisanje i pružanje on-line usluga od strane centra.	U kontinuitetu	Direktor administracije/ Centar za usluge građanima	Centar za usluge građanima	Administrativno uputstvo MALS-a br.03/2020 o transparentnosti u opštinama; Administrativno uputstvo MALS-a br. 03/2018 o funkcionisanju centara za usluge građana u opštinama	
		Pružanje usluga za građane kroz E-kioske.					